योम् । कः प्राप्य काशीं दुर्मेधास्त्यजेन्मोक्षसुखप्रदाम् । सत्यलोके कृतं सौख्यं क्व सौख्यं वैष्णवे पदे । यत् सौख्यं लभ्यते काश्यां निमेषार्द्धनिषेवणात् । वाराणसीगुणगणान्विर्णीय दुहिणस्त्विति । व्याहृत्य मन्दरगिरिं न पुनः प्रत्यगान्मुने ! । स्कन्द उवाच । मित्रावरुणयोः पुत्र । महिमानं ब्रवीमि ते । काश्यां दशाश्वमेधस्य सर्वतीर्थशिरोमणेः । दशाश्वमेधिकं प्राप्य सर्वतीर्थोत्तमोत्तमम् । यत् किञ्चित् क्रियते कर्म तदक्षयमिहेरितम् । स्नानं दानं तपो होमः स्वाध्यायो देवतार्चनम् । सन्ध्योपास्तिस्तर्पणञ्च श्राद्धं पितृसमर्चनम् । दशाश्वमेधिके तीर्थे सकृत् स्नात्वा नरोत्तमः । दृष्ट्वा दशाश्वमेधेशं सर्वपापैः प्रमुच्यते । ज्येष्ठे मासि सिते पक्षे प्राप्य प्रतिपदं तिथिम् । दशाश्वमेधिके स्नात्वा मुच्यते जन्मपातकात् । ज्येष्ठशुक्लद्वितीयायां स्नात्वा ह्रदसरोवरे । जन्मद्वयकृतं पापं तत्क्षणादेव मुञ्चति । एवं सर्वासु तिथिषु क्रमात् स्नायान्नरोत्तमः । आ शुक्लदशमीं यावद्दशजन्माघमुत्सृजेत् । तिथिं दशहरां प्राप्य दशजन्माघहारिणीम् । दशाश्वमेधिके स्नातोयामीं पश्येन्न यातनाम् । लिङ्गं दशाश्वमेधेशं दृष्ट्वा दशहरातिथौ । दशजन्मार्जितैः पापैर्मुच्यते नात्र संशयः । स्नातो दशहारायां यः पूजयेल्लिङ्गमुत्तमम् । भक्त्या दशाश्वमेधेशं न तं गर्भदशा स्पृशेत् । ज्येष्ठे मासि सिते पक्षे पञ्चम्यां ह्रदसरे नरः । कुर्वन्नैवार्हिकीं यात्रां न विघ्नैरभिभूयते । दशाश्वमेधावभृथैर्यत् फलं सम्यगाप्यते । दशाश्वमेधे तज्जूनं स्नात्वा दशहरातिथौ । खर्जुन्याः पश्चिमे तीरे नत्वा दशहरेश्वरम् । न दुर्दशामवाप्नोति पुमान् पुण्यतमः क्वचित् । यत् काश्यां दक्षिणद्वारमन्तर्गेहस्य कीर्त्यते । तत्र ब्रह्मेश्वरं दृष्ट्वा ब्रह्मलोके महीयते । इति ब्राह्मणवेशेन वाराणस्यां महाधिया । दुहिणेन स्थितं तावद्यावद्विश्वेराणमः । दिवोदासोऽपि राजेन्द्रो दृष्ट्वा ब्राह्मणरूपिणे । ब्रह्मणे कृतयज्ञाय ब्रह्मशालामकारयत् । ब्रह्मेश्वर समीपे तु ब्रह्मशाला मनोहरा । ब्रह्मा तत्रावसद्ग्रीष्म ब्रह्मघोषैर्निनादयन् ।"

दशाह पु० दशानामह्नां समाहारः टच् समा० समाहारत्वात् नाह्नादेशः "अह्नान्ताः पुंसि" पा०पुंस्त्वम् । दशदिनमशौचे । "दशाहं शावमाशौचं सपिण्डेषु विधीयते" "अतिक्रान्ते दशाहे तु त्रिरात्रं मनुरब्रवीत्" मनुः ।

दशिन् त्रि० ब० व० दश संख्याः सन्ति येषाम् इनि । १दशसंख्यायुक्ते । दशसंख्या ग्रामाः अधिकृतत्वेन सन्त्यस्य इनि । २राज्ञा नियुक्ते दशग्रामाधिकृते च "दशी कुलन्तु भुञ्जीत विंशो पञ्च कुलानि च" मनुः । दश संख्याः प्रमाणं येषाम् इनि । ३दशसंख्याप्रमाणके त्रि० । "तां दशिभिः प्रायुङ्क्त" शत० ब्रा० १३।१४।२। दशा वर्त्तिका वस्त्राञ्चलं या अस्त्यस्य इनि । ४दशायुक्ते दीपे ५सदशे वस्त्रे च त्रि० ।

दशीविदर्भ पु० दक्षिणस्थे देशभेदे "अथापरे जनपदा इत्युपक्रमे "दशीविदर्भाः कान्तीकास्तङ्गनाः परतङ्गनाः" भा० भी०९ अ० ।

दशेन्धन पु० दशा वर्त्तिकेव इन्धनं यस्य । प्रदीपे त्रिका० ।

दशेर त्रि० दश-एरक् । हिंस्रे त्रिका० ।

दशेरक पु० दशेर+संज्ञायां कन् । १मध्यदेशे सोऽभिज्ञनोऽस्य तस्य राजा वा अण् । दाशेरक पितादिक्रमेण तद्देशवासिनि तन्नृपे च । बहुषु अणो लुक् । २दशेरक तत्रार्थे व०व० । हेमचन्द्रे दशेरुक इति पाठान्तरम् ।

दशेश पु० दशानामीशः । दशाधनौ १रव्यादिग्रहे । दशानां ग्रामाणामीशः । २राज्ञा नियुक्ते दशग्रामाधिकृते च । "शंसेद् ग्रामो दशेशाय दशेशो विंशतीशिनम्" मनुः ।

दशैकादशिक त्रि० एकादशार्थत्वादेकादश वस्त्रतो दश ये दत्ता दश एकादश भविष्यन्ति ते दशैकादशाः निपातनात् समासान्तोऽकारः । "प्रयच्छति ब्रह्मम्" पा० दशैकादशान् प्रयच्छतीत्यर्थे "कुशीददशैकादशात् वनृश्चा विति पा०ष्ठच् । यतं प्रति दशकरूपां दक्षिं यहोतरि वाङ्मुष्किभेदे स्त्रियां भित्त्वात् ङीष् ।

दशोणि पु० दश बहवः उणयोऽस्य । बहुहविष्के "दशोणये कवये तर्कसातौ" ऋ०६।२०।४ "दशोणये बहुहविष्कात् कवये मेधाविनः पञ्चम्यर्थे चतुर्थी" भा० ।

दशौषधकाल पु० दशविध औषधकालः या० क० । दशविधे औषधकाले स च सुश्रुते उत्तरतन्त्रे उक्तो यथा "अत ऊर्द्ध्वं दशौषधकालान्वक्ष्यामः । तत्र "निर्भक्तं प्राग्भक्तमधोभक्तं मध्येभक्तमन्तराभक्तं सभक्तं वा सग्रं कृतसंकृतयोगं यामान्तरञ्चेति दशौषधकालाः । तत्र निर्भक्तं १केवलमेवौषधमुपयुज्यते । । वीर्याधिकं भवति भेषजमन्नहीनं हन्यात्तथामयमसंशयमाशु चैव । तद्बालवृद्धयुवतीस्तदवोऽथ पीत्वा ग्लानिं परां समुपयान्ति बलक्षयञ्च । प्राग्भक्तं २नाम यत्तु प्राग्भक्त-